

Indhold

1.0 Indledning	2
1.1 Opgaven	2
1.2 Læsevejledning	3
2.0 Individualiserings udfordringer	3
2.1 Familien	3
2.2 Uddannelse og social ulighed	3
2.3 Dannelsen af en identitet	4
3.0 Anthony Giddens	4
3.1 Modernitetens dynamik	4
3.2 Et portræt af et menneske	5
3.3 Meningsfuldhed	6
4.0 Aaron Antonovsky	6
4.1 Sense of Coherence	6
4.2 Evaluering af SOC	7
4.3 ”Enhver er sin egen lykkes smed”	8
5.0 Den epistemologiske fejlslutning	8
6.0 Den sociale arv og dens reproduktion	9
6.1 Kapital og Habitus	9
6.2 Inequality through education?	10
7.0 Den sociale ulighed og de unges individualisering	10
7.1 Konsekvensen af social ulighed	10
8.0 Konklusion	11
9.0 Litteraturliste	12

1.0 Indledning

Socialpsykologien er, ifølge Asplund (1983), betinget af opfyldelsen af to kriterier. Første kriterium er, at individet og samfundet er adskilte fra hinanden. Andet kriterium er, at denne adskillelse kan opfattes som problematisk.

For at betragte social ulighed i forbindelse med unges individualisering, ud fra modernitets- og copingperspektiver, er det nødvendigt, at dette tema bliver set i lyset af et problematisk forhold mellem individ og samfund. (Layder, 2006. Asplund, 1983).

I begyndelsen af det 20. århundrede brød ungdommen som gruppe og social organisering frem i samfundet (Mørch & Andersen, 2005). Dette fandt sted i forbindelse med moderniteten. Anthony Giddens mener ikke, at der er sket et brud fra moderne til postmoderne, og derfor kan han ikke kaldes for postmodernist. Giddens benytter selv begreberne, *sen- eller højmodernitet* for dermed at tage afstand til det *postmoderne samfund*, som ellers indikerer, at moderniteten er overstået. (Furlong & Cartmel, 1997). Når Giddens benytter ordet *modernitet*, har det en meget generel betydning. Overordnet dækker det over de institutioner og adfærdsformer, der opstod i det post-feudale Europa og som i eftertiden er blevet historisk globale i deres betydning. *Modernitet* kan derfor også betragtes som ”den industrialiserede verden”, hvor begreberne høj- eller senmodernitet er inkluderede (Giddens, 1996). Jeg vælger at benytte begrebet *højmodernitet* for dermed at støtte op om Giddens nægtelse af det *postmoderne*.

Ungdom kan ses ud fra to perspektiver: et biologisk, hvor perioden betragtes som en psykologisk fase mellem barn og voksen og et sociologisk perspektiv. I det sociologiske perspektiv er fokus lagt på en socialisering i samfundet *sideløbende* med en individualiseringsproces. På baggrund af denne dobbelthed opfylder ungdomsproblematikken socialpsykologiens betingelser. (Mørch & Andersen, 2005).

1.1 Opgaven

Jeg skal i denne opgave give en fremstilling af hovedpointerne i Anthony Giddens' modernitetsopfattelse i relation til individualiseringens udfordringer, fremstille copingteoriens styrker og svagheder som bud på en central socialpsykologisk modernitetsteori og endelig på baggrund af modernitets- og copingperspektiver analysere betydningen af social ulighed i forbindelse med unges individualisering.

1.2 Læsevejledning

Jeg vil starte med at redegøre for nogle af de udfordringer som de unge står overfor i forbindelse med deres individualisering. Herefter vil jeg fremstille hovedpointerne i Anthony Giddens' modernitetsopfattelse i relation til individualiseringens udfordringer. Som et bud på en copingteori har jeg valgt at benytte Aaron Antonovskys "sense of coherence". Jeg vil i dette afsnit fremstille dens styrker og svagheder som bud på en central socialpsykologisk modernitetsteori. Her efter belyser jeg den epistemologiske fejlslutning. I afsnittet "Den sociale arv og dens reproduktion" vil jeg behandle nogle af Bourdieus kernebegreber. Derefter vil jeg beskrive konsekvenserne af social ulighed i forbindelse med individualisering. Afslutningsvis vil jeg komme med en konklusion og benytte en metafor af Furlong og Cartmel (1997).

2.0 Individualiserings udfordringer

2.1 Familien

Forandringen fra modernitet til højmodernitet resulterede i ændringer i familiens rolle i forhold til unges individualisering (Mørch & Andersen, 2005, Andersen & Mørch, 2000, Mørch, 1994, Parsons, 1968, Layder, 2006). Ifølge Parsons (1968) var familien specialiseret til reproduktion og læring af normer hos det enkelte individ for på den måde at være en del af socialiseringen. Individualiseringsprocessen ændrede sig fra at være et projekt for familien til i det højmoderne samfund, at være en opgave for individet selv (ibid.). Da individualiseringen bliver en opgave for den enkelte forandres normerne til "guidelines" og familiens rolle forandres fra at være autoritær til at være rådgivende (ibid.). Der ligger derfor en udfordring for individet, idet det selv skal være aktivt handlende og vælge disse (tidligere) normer til og fra (ibid.).

2.2 Uddannelse og social ulighed

Uddannelse blev en vigtig del af ungdommen, da det ikke længere var et privilegium for overklassen, og da der blev mangel på specialiseret arbejdskraft (Mørch & Andersen, 2005, Mørch 1985). Derudover blev uddannelse også et forum, hvor de unges kompetencer kunne måles og udvikles. Individualiseringsprocessen opstod altså først og fremmest gennem længere uddannelse, hvor udviklingen af et mere kompetent menneske kunne foregå, og dermed blev ansvaret lagt over på det enkelte individ. Uddannelse blev til en udfordring, da fremgang indenfor dette system kunne være afgørende for hvilken positionen, der kunne tilbydes på arbejdsmarkedet og i samfundet

(ibid.). Med *equality through education* fik samfundets klasseopdeling modstand. Den socialklasse, man fødtes i, var ikke længere nødvendigvis afgørende for individets samfundsmæssige placering (Mørch & Andersen, 2005). Det skal dog understreges her, at den samfundsmæssige ulighed ikke blev elimineret igennem uddannelse, men at uddannelse derimod blev en målestok hos de unge, hvor høj uddannelse gav succes, mens ingen uddannelse kunne betragtes som en fiasko (Furlong & Cartmel, 1997).

2.3 Dannelsen af en identitet

”Identitet er det, jeg har i verden til at forsvare mig med i socialiseringen overfor kommende krav” (Mørch, 1994, s. 9).

Faren ved højmoderniteten er, ifølge Giddens, tabet af selvidentitet, da den er baseret på de *valg* det enkelte individ foretager på baggrund af de præmisser samfundet sætter (Mørch & Andersen, 2005, Mørch, 1994, Giddens, 1996, Layder 2006). Unikheden ved hvert enkelt menneske skabes gennem identiteten, og samtidig skal identiteten virke relationelt overfor samfundet (ibid). Udfordringen ligger i, at skabelsen af en identitet både skal rumme en følelse af samhørighed med resten af samfundet og en følelse af unikhed (Mørch, 1985 og 1994). Krisen opstår dermed, når den unge ikke opnår de to følelser, men derimod bliver truet på dets unikhed eller samhørighed med samfundet og fællesskabet (Mørch, 1985 og 2001).

3.0 Anthony Giddens

3.1 Modernitetens dynamik

Giddens (1996) påpeger, at den højmoderne verden er ekstrem dynamisk. I sin modernitetsanalyse opstiller Giddens tre fundamentale betragtninger:

1. *Adskillelsen af tid og rum*: Betingelsen for artikulationen af sociale relationer på tværs af store tid-rum-afstande op til og med globale systemer.
2. *Udlejringsmekanismer*: Består af symbolske tegn og ekspertsystemer (tilsammen – abstrakte systemer). Udlejringsmekanismer løsriver interaktionen fra stedets særtræk.
3. *Institutionel refleksivitet*: Den regelmæssige brug af viden om det sociale livs vilkår som et konstituerende element i dette livs organisering og forandring (Giddens, 1996, s. 32).

Ved *adskillelsen af tid og rum* skal forstås, at i de præmoderne tider var en social handling på hverdagsplan tæt forbundet med den tid det skete på og det sted handlingen blev udført (ibid.). I det højmoderne samfund kombineres tid og rum på måder, som muliggør sociale aktiviteter på tværs af disse begreber. Dette ses for eksempel inden for telekommunikation, e-mails og internetchat, hvor den sociale aktivitet er uafhængig af tiden og lokaliteten. Tid og rum er ikke længere et problem, men noget individet selv skaber (ibid.). *Udlejningsmekanismerne* rummer to systemer, *symbolske tegn* og *ekspertsystemer*. De symbolske tegn er udvekslingsmidler, som trods skift af socialkontekst, ikke ændrer værdi. Et eksempel herpå er valuta. De abstrakte systemer omhandler videnskabelig ekspertise som kan bruges af alle og som er gældende uafhængigt af de eksperter som benytter dem. De abstrakte systemer trodser dermed også tid og rum og er stort set en del af alle sociale aspekter. De abstrakte systemer determineres af tillid fra dem der benytter dem. – En tillid som beror på uvidenhed. Beslutningen om denne tillid er ikke nødvendigvis, men kan være, et bevidst valg (ibid.). *Institutionel refleksivitet* behandler den tendens individet har til at tage deres viden til revision efter en social aktivitet. Refleksiviteten bliver dermed grundlæggende for individets livsorganisering og udvikling.

Skabelsen af identitet i højmoderniteten er et refleksivt forløb, hvor der trækkes på tidligere referencerammer. I dag forandres de sociale strukturer i takt med ændringen af selvidentiteten. Dette er hovedpointen i Giddens' *strukturesteori* (ibid.). Strukturteorien fokuserer på *handling*. Den centrale pointe indenfor *handlingsteorien* er, at individet intentionelt handler ud fra de givne omstændigheder samfundet og individet selv danner ramme for (Mørch, 1994).

3.2 Et portræt af et menneske

Det højmoderne individ lever som nævnt på tværs af tid og rum. Individet skal ses som en agent, der kan handle, tænke og tale selv. Hvert enkelt individ er ansvarlig for udviklingen af sin selvidentitet gennem refleksivitet og ikke mindst kreativitet. Individet skal på baggrund af de abstrakte systemer kunne planlægge sin livsførelse. Der er ingen traditionelle retningslinjer, men derimod en masse *valg* individet selv må træffe. Det højmoderne menneskes primære udviklingsopgave er, ifølge Giddens, at udvikle sin egen selvidentitet og *ontologisk sikkerhed*. Med Ontologisk sikkerhed forstås følelsen af at have et sikkert fundament at handle fra. Den ontologiske sikkerhed bliver, ifølge Giddens, dannet i den tidlige barndom gennem mor-far-barn forholdet (Giddens, 1996).

3.3 Meningsfuldhed

Resultatet bliver dermed et menneske, som i sin søgen efter ontologisk sikkerhed, skal opbygge sin egen verden, som giver mening for mennesket. Konsekvensen af den højmoderne refleksivitet bliver, af Giddens præsenteret som en eksistentiel tvivl, som ligger i det totale fravær af tradition (ibid.). Mørch (2001) og Giddens (1996) betragter det som vigtigt, at den unge skaber *meningsfuldhed* i sit liv. Giddens betragter meningsfuldheden som tæt forbundet med livsstil og ontologisk sikkerhed. Livsstilen knytter de mange forskellige muligheder og udfordringer individualiseringen tilbyder sammen til et mere eller mindre helt verdensbillede, der kan bruges som vejledning for den unge (Giddens, 1996).

Mørch betragter den unges evne til at skabe meningsfuldhed i sin forståelse af samfundet, ungdommen og sin selvforståelse som afgørende i udviklingen af copingsstrategier. Er der ikke mulighed for at skabe denne meningsfuldhed, kan resultatet blive sociale vanskeligheder hos den unge (Mørch, 2001).

4.0 Aaron Antonovsky

Antonovsky (1993) er af samme opfattelse som Giddens, Mørch og Andersen af, at det højmoderne samfund bliver mere og mere avanceret. I sin kausale samfundsmodel sammenkæder han, at jo mere komplekst et miljø mennesket befinder sig i, jo flere konflikter vil der opstå. – Konflikt kan i denne sammenhæng både referere til interesser, valgmuligheder og fleksibilitetsmuligheder (Antonovsky, 1993).

4.1 Sense of Coherence

Antonovsky udviklede begrebet *Sense of Coherence* (SOC). SOC er opbygget af tre bestanddele; *forståelighed*, *håndterbarhed* og *meningsfuldhed*. Antonovsky baserede denne copingteori på baggrund af empirisk forskning af traumatiserede kvinder (Antonovsky, 1987).

Forståelighed: ”refers to the extent to which one perceives the stimuli that confront one, deriving from the internal and external environments, as making cognitive sense...” (Ibid. s. 16).

Håndterbarhed: ”the extent to which one perceives the stimuli that resources are at one’s disposal which are adequate to meet the demands posed by the stimuli that bombard one” (ibid. s. 17).

Meningsfuldhed: ”refers to the extent to which one feels that life makes sense emotionally, that at least some of the problems and demands posed by living are worth investing energy in... (ibid. s. 18).

Sammen er de tre bestanddele grundlaget for evnen til at ”cope” med omgivelserne. Mennesker i besiddelse af en stærk SOC, har let ved at afstemme sig med omverdenen og mestre de udfordringer de stilles overfor. Styrken af SOC skabes, ifølge Antonovsky, af Major psychosocial generalized resistance resource-resistance deficits (GRR-RDs) (ibid.). GRR-RDs rummer menneskets livsoplevelser og alt efter, om de opleves som konsistente, om mennesket føler, at det kan påvirke og bestemme omstændighederne for livsoplevelserne og om mennesket oplever en balance mellem overbebyrdelse og underbebyrdelse, resulterer det i hvilken ende af skalaen (kontinuum) for resourcer-deficitter mennesket placerer sig i (ibid.).

Antonovsky opstiller tre former for stressorer, der kan influere på placeringen af ens SOC gennem GRR-RDs; De *kroniske stressorer*, *vigtige livsbegivenheder* og *daglige udfordringer*. (Antonovsky, 1987).

De *kroniske stressorer* er de væsentligste faktorer for menneskets SOC. Disse er varige elementer i et menneskes liv og kan for eksempel være dets historiske kontekst, sociale tilhørsforhold eller temperament.

De *vigtige livsbegivenheder* og de konsekvenser som de resulterer i danner et spændingsforhold hos mennesket. Eksempler på sådanne begivenheder kan være: ægteskab, job, familieførøgelse, skilsmisser og død.

De *daglige udfordringer* har ifølge Antonovsky ikke den store betydning for et individs SOC-niveau.

4.2 Evaluering af SOC

Antonovskys *salutogenetiske* perspektiv minder om den positive psykologi, hvor han forsøger at redegøre for hvad der skal til for, at mennesket kan klare sig og gennemgå en individualiseringsproces i et avanceret og konfliktpræget samfund som det højmoderne. En af de opgaver, socialpsykologien i dag er stillet overfor, er en udvikling af individualiseringsperspektivet. Ifølge Andersen og Mørch (2000) formår Antonovsky at udvikle netop på dette plan. Individualiseringsprocessens succes afhænger af, om individet har en stærk SOC. Hvorledes en

stærk SOC opnås er dog ikke klart beskrevet. Om den bliver til gennem gentagelse af virkningsfuld coping, eller om den er biologisk determineret fremgår ikke hos Antonovsky (1987 og 1993).

4.3 "Enhver er sin egen lykkes smed"

En copingteori som SOC er relevant som bud på en central socialpsykologisk modernitetsteori, da det højmoderne individ skal have en stærk *forståelighed* for at kunne overskue de mange *abstrakte systemer*. Det højmoderne individ skal også have en stærk *håndterbarhed* for at kunne mestre sociale relationer på tværs af *tid og rum*-afstande. Derudover er det vigtigt, at dets evne til *refleksivitet* er god, da denne er krævet for at livsoplevelserne skal have *meningsfuldhed*.

Tankegangen i samfundet har ændret sig fra at være en samfund → individ-kobling til at være en individ → samfund-kobling (Mørch & Andersen, 2005). Dette har medført, at normer, værdier og ideologier ikke længere fastsættes af samfundet men derimod bliver afgjort af den enkeltes valg. Dermed bliver ansvaret for individualiseringens succes eller fiasko placeret hos individet selv.

5.0 Den epistemologiske fejlslutning

Furlong & Cartmel (1997) er forholdsvis enige med Andersen, Mørch og Giddens om de forandringer og eftervirkninger højmoderniteten har for de unge i dag. "The changes affect relationships with family and friends, experiences in education and the labour market, leisure and lifestyles and the ability to become established as independent young adults" (Furlong & Cartmel, 1997, s. 1). Men Giddens tager i sit fokus på de unges valg ikke højde for, hvordan de sociale klasser stadig er determinerende for de unges handlemuligheder og dermed individualisering. Det at tilhøre en socialklasse er et centralt aspekt i forståelsen af ungdommen i det højmoderne samfund. Furlong & Cartmel mener dermed, at individualiseringsprocessen kan varsles via individets position i den sociale konstruktion. Ungdommens individualiseringsproces udfordres af de mange valgmuligheder, mens relationen til familie, uddannelse og arbejde bliver svagere (Furlong & Cartmel, 1997). Fordi valgmulighederne er så mangfoldige, har den unge et indtryk af at lige dét valg han/hun foretager sig er med til at styrke dets følelse af at være unik. Men de unges opfattelse om et reelt frit valg er Furlong & Cartmel (1997) uenig i. De mener, at livet i det højmoderne samfund næres af en epistemologisk fejlslutning. Den unge har en følelse af unikhed, men realiteten er, at til trods for, at de kollektive fundament er blevet nedgraderet, har de stadig indflydelse på hvilket valg det unge individ træffer og handler efter. Den unge lever altså uden følelsen af et

kollektivt tilhørsforhold. Dermed – på grund af den epistemologiske fejlslutning - er der risiko for at den unge påtager sig et ansvar for en kollektiv problemstilling (Furlong & Cartmel, 1997).

6.0 Den sociale arv og dens reproduktion

De unges individualisering har gennem det højmoderne samfunds udvikling ændret sin målsætning fra at individet skal gøres frit til et udgangspunkt, hvor det er frit og selv bestemmer over sin frihed. Som tidligere nævnt følger der med denne frihed et ansvar for egen succes og fiasko, som den unge på grund af sin tro på egen unikhed gennem egne valg ikke tør pålægge kollektivet. Men som Cartmel og Furlong (1997) påpeger har den socialklasse, individet er født i, stadig betydning for hvilket valg, handlinger og dermed konsekvenser den unge står overfor. På baggrund af den epistemologiske fejlslutning kan social ulighed forklares med, at påvirkningen fra den unges sociale baggrund stadig er så stærk, at den unge ofte ender med at følge de normer og handlinger der gennem *social arv* blev foretaget af generationer tidligere.

6.1 Kapital og Habitus

Sociolog, Pierre Bourdieu, mener, at man gennem en organisering af det sociale rum, som defineres som ”det samfundsmæssige rum af sociale positioner, organiseret på basis af ... den totale mængde af kapital, som agenterne besidder, samt fordelingen mellem økonomisk kapital og kulturel kapital” (Järnvinen, 2003, s. 362), kan bestemme et individs sociale position. Denne organisering iværksættes ved at gøre status for individets *kapital*. Kapital kan opdeles i tre hovedformer; ”økonomisk kapital (penge og materielle ressourcer), kulturel kapital (dannelse og uddannelse) samt social kapital (de ressourcer agenten besidder i kraft af at være medlem af en specifik gruppe).” (Järnvinen, 2003, s. 362). Derudover eksisterer en overordnet kapital, symbolsk kapital, som rummer de andre tre former for kapital og som danner individets prestige og ry (Järnvinen, 2003). Disse kapitalformer er, ifølge Bourdieu, med til at fordele det sociale rum.

Bourdieu har også udviklet begrebet *habitus* til at etablere forbindelsen mellem det unge individ, som agent, og samfundet som struktur. Habitus er: ”et system af varige, men foranderlige dispositioner, gennem hvilke agenterne opfatter, bedømmer og handler i verden. Habitus er det generative og samlende princip, som omsætter en social positions relationelle karakteristika til en samlet livsstil” (Järnvinen, 2003 s. 362). Habitus skal derfor ses som grundlaget for de valg individet benytter sig af og handler på.

6.2 *Inequality through education?*

Bourdieu (1997) mener, at den sociale ulighed ikke nedbrydes gennem uddannelsessystemet, men derimod blot reproduceres. ”Uddannelse til alle” har dog medført, at individet ikke er født til en eksakt tilværelse, hvilket støttes af, at hans begreb habitus er varig men foranderlig. Men uddannelsessystemet har ikke medført, at individet på baggrund af uddannelse frit kan vælge, da uddannelsessystemets opbygning er baseret på et skjult udskillelsessystem, hvor de individer, som har lav kulturel kapital, forfordes for de individer, som har høj kulturel kapital. Dermed bevares samfundets sociale ulighed. Med ”uddannelse til alle” får de unge individer en falsk tro på, at de har lige mulighed for succes, og dette kalder Bourdieu for symbolsk vold – vold eller magtudøvelse, som ikke opfattes af ofret (Bourdieu, 1997 og Järnvinen, 2003).

7.0 Den sociale ulighed og de unges individualisering

Det højmoderne individ lever, ifølge modernitetsteorien, i et samfund, hvor mindre og mindre ligger fast. Begreber som tid og rum flyder sammen, abstrakte systemer kræver individets konstante tillid og tro, og individet er samtidigt nødt til at reflektere over det konstante bombardement af information og skal dermed revidere sin viden. Individet er frit. Det er ej længere bundet af det traditionelle samfunds normer og værdier. Derimod stilles det nu overfor problematikken: Hvad skal denne frihed bruges til? Denne problemstilling kræver effektive copingstrategier for derigennem at opnå ontologisk sikkerhed og sammenhæng i livsoplevelser. Men for at dette skal kunne resultere i succes kræves en høj kapital, og det er i den forbindelse, at den sociale ulighed for alvor ses.

7.1 *Konsekvensen af social ulighed*

Skønt det synlige klassesamfund er blevet mindre, hersker der stadig et åndeligt hierarki i det højmoderne samfund. De unge, som er i besiddelse af symbolsk kapital, er bedre stillet i forhold til dem som ikke er i dennes besiddelse. Den sociale ulighed i det højmoderne samfund handler dermed ikke kun om økonomisk kapital, men om kulturel-, dannelses- og åndelig kapital. At den unge i dag har ”uendeligt” mange valgmuligheder er til ingen nytte, hvis han/hun ikke har en ontologisk sikkerhed at handle ud fra, hvis der ikke er en følelse af sammenhæng mellem den unge selv og omverdenen eller hvis den unge ikke har ressourcerne/kapitalen til at udleve dem.

Konsekvenserne kan udover den sociale ulighed føre til ensomhed, depression og andre patologier. Følelsen af, at ansvaret for den unges individualisering kun hviler på individet selv, kan medføre rådvildhed, fortvivlelse og psykisk udmattelse, hvis ikke individet har en styrke på de førnævnte områder.

8.0 Konklusion

Der er sket store forandringer fra det mere traditionsprægede samfund til det højmoderne samfund. Disse forandringer har haft stor betydning for ungdommen og dens individualisering. De traditionsbunde værdier er minimeret, og det enkelte individ kan nu "frit" bestemme sine egne værdier. Denne (oplevelse af) frihed, der bedst "administreres" af individer med en stærk følelse af ontologisk sikkerhed, en oplevelse af en sammenhæng med verden og symbolsk kapital, indebærer en ansvarsfølelse for ens egen succes eller fiasko. Individualiseringen er dermed blevet et personligt projekt, som også er præget af social ulighed. Den sociale ulighed ses især på mængden af kapital hos et enkelt individ sammenlignet med mængden hos andre individer. Den sociale ulighed (re)produceres blandt andet gennem uddannelse, hvor individer med høj kultur kapital klarer sig bedst.

Furlong og Cartmel (1997) anvender en meget sigende metafor, som jeg her vil afslutte med. Individualiseringen kan i datiden og nutiden sammenlignes med en transporterung. I datiden skete individualiseringen igennem en togrejse. De unge sad i et tog, som kørte af sted på én bane og dermed var handlemulighederne begrænsede til, at man enten kunne op- eller nedgradere sin billet eller stå af inden endestationen. Målet var planlagt og rammerne sat. Nutidens individualisering sker derimod i bil. Her har de unge mange valgmuligheder, da de selv kan vælge vejen, men modsat togturen sidder de unge alene i bilen, og dermed er det det enkelte individs ansvar at nå frem til destinationen. Umiddelbart lyder bilturen som den mest komfortable, men Furlong og Cartmel (1997) påpeger, at de unge ikke kører i ens biler. Nogen unge kører i den lækre hurtige sportsvogn, mens andre unge kæmper med at komme frem i et vrag.

9.0 Litteraturliste

- Andersen, H. & S. Mørch (2000): Socialpsykologiens verdner. *Psyke & Logos* nr. (ISSN: 01071211). 29s./800
- Antonovsky, A. (1993): Unraveling the Mystery of health. Kap. 2: "The 'Sense of Coherence' Concept. Jossey-Bass, San Francisco (ISBN 1-55542-028-1). 17s./211
- Antonovsky A. (1993): Complexity, Conflict, Chaos, Coherence, Coercion and Civility. *Social Science of Medicine* vol. 37:969-974 (ISBN 0277-9536-935600). 6s/974
- Asplund, J. (1983): Tid, Rum Individ och Kollektiv. Kap. 4: Vad är socialpsykologi? Liber förlag, Stockholm (ISBN 91-38-90278-8).). 19s./324
- Bourdieu, P. (1997): *Af praktiske grunde*. Kap 2 (pp 37-56). København. Reitzel. 20s./254
- Furlong, A & F. Cartmel:(1997): *Young People and Social Change*. Kap 1 & 9. Open University Press. Buckingham. (ISBN 0-335-19464-8) 16s./133
- Giddens, A. (1996): *Modernitet og selvidentitet*. Kap. 1: Højmodernitetens konturer & Kap 3: Selvets bane (s. 88-108) (ISBN87-412-3016-7). Reitzel, København 48s/260
- Järnvinen, M. (2003): Pierre Bourdieu. I: Andersen, H & L.B. Kaspersen: *Klassisk og moderne samfundsteori*. S. 342-363. København. Reitzel. 22s/700
- Layder, D. (2006): *Understanding Social Theory*. Second edition, SAGE Publications
- Mørch, S. (1985): *At forske i ungdom*. Rubikon, København, heri kap. 5: Kritikken af samfundet og dets socialvidenskab (ISBN: 87-88924-00-9). 23s./330
- Mørch, S. (1994): Handlingsteorien. En ny fællesnævner for socialpsykologien? *Udkast* nr. 1 (ISSN: 01052691). 452./225
- Mørch, S: (2001): Social identitet og integration hos etniske unge. *Psyke og Logos* nr 1 (ISSN 0107-1211) 20s/800
- Parsons, T. (1968, or 1955): The American Family, i Parsons, T. & E. Bales: *Family, Socialization and the Interaction Process*. London (intet ISBN nr). 31s/350

Mørch, S. & H. Andersen (2005): Individualisation and changing youth life. In: Leccardi, C. & Ruspini, E. (eds): A New Youth? Young people, generations and family life. Aldershot: Ashgate 18s./250 (ISBN: 0 7546 4422 7)